

Source sheet for TGS S2, E4 "The 3 Oaths – The Peril of Jewish Destiny"

- 1) וכמו שרואין שכתב הרמב"ם ז"ל באגרת תימן... הזהיר אותם שם בזה שלא לעבור על השבועות, וכתב טעם השבועות בשביל שידע שלמה ברוח הקודש שתפצר להתנועע בלא עתה הראוי ויאבדו בשביל זה ויבואו עליהם צרות (ויואל משה, הקדמה למאמר שלש שבועות)
- 2) ר' זירא הוה קמשתמיט מיניה דרב יהודה דבעא למיסק לארץ ישראל דאמר רב יהודה כל העולה מבבל לארץ ישראל עובר בעשה שנאמר (ירמיהו כז) בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם נאם ה'. ורבי זירא ההוא בכלי שרת כתיב. ורב יהודה כתיב קרא אחרינא (שיר השירים ב) השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה וגו'. ורבי זירא ההוא שלא יעלו ישראל בחומה. ורב יהודה השבעתי אחרינא כתיב. ורבי זירא ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוסי ברבי חנינא דאמר ג' שבועות הללו למה? אחת שלא יעלו ישראל בחומה, ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את ישראל שלא ימרדו באומות העולם, ואחת שהשביע הקדוש ברוך הוא את העובדי כוכבים שלא ישתעבדו בהן בישראל יותר מדאי. ורב יהודה (שיר השירים ב) אם תעירו ואם תעוררו כתיב. ורבי זירא מיבעי ליה לכדרבי לוי דאמר שש שבועות הללו למה? תלתא הני דאמרן, אינך שלא יגלו את הקץ ושלא ירחקו את הקץ ושלא יגלו הסוד לעובדי כוכבים. (כתובות דף קיא ע"א)
- 3) אמר רב יהודה אמר שמואל כשם שאסור לצאת מארץ ישראל לבבל כך אסור לצאת מבבל לשאר ארצות (שם)
- 4) כשם שאסור לצאת מהארץ לחוצה לארץ, כך אסור לצאת מבבל לשאר ארצות, שנאמר "בבלה יובאו, ושמה יהיו" (ה' מלכים, פ"ה הי"ב)
- 5) ואם טעמא דאסור לצאת מבבל לשאר ארצות הוי משום בבלה יובאו כדקאמר רבינו, למה לא אמר לעיל כל היוצא מבבל עובר בעשה סתם ולמה אמר כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה דמשמע לשאר ארצות לא (לחם משנה שם)
- 6) תני רבי חייא מאי דכתיב (איוב כח) אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה יודע הקדוש ברוך הוא את ישראל שאינן יכולין לקבל גזירות אכזריות אדום לפיכך הגלה אותם לבבל. ואמר רבי אלעזר לא הגלה הקדוש ברוך הוא את ישראל לבבל אלא מפני שעמוקה כשאל שנאמר (הושע יג) מיד שאול אפדם ממות אגאלם. רבי חנינא אמר מפני שקרוב לשונם ללשון תורה. רבי יוחנן אמר מפני ששיגרן לבית אמן משל לאדם שכעס על אשתו להיכן משגרה לבית אמה, והיינו דרבי אלכסנדרי דאמר שלשה חזרו למטעתן אלו הן ישראל כסף מצרים וכתב לוחות... עולא אמר כדי שיאכלו תמרים ויעסקו בתורה (פסחים פז ע"ב)
- 7) וישבו תורתן בבבל מן אותה שעה עד היום ולא שלט בהם לא אדום ולא יון ולא גזרו עליהם שמד, ואף לימות המשיח אין חבלי של משיח רואין שנאמר הוי ציון המלטי, מאדום ומיון ומגזירותיהן... ובאת עד בבל שם תנצלי... ללמדך שמשם מתחלת הגאולה, משם עולין לירושלים (תנחומא נח סימן ג)
- 8) הדר בבבל כאילו דר בארץ ישראל שנאמר (זכריה ב) הוי ציון המלטי יושבת בת בבל (כתובות דף קיא ע"א)

9) גלו לבבל שכינה עמהן שנאמר (ישעיהו מג) למענכם שלחתי בבלה ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן שנאמר (דברים ל) ושב ה' אלהיך את שבותך והשיב לא נאמר אלא ושב מלמד שהקב"ה שב עמהן מבין הגליות. בבבל היכא? אמר אביי בבי כנישתא דהוצל ובבי כנישתא דשף ויתיב בנהרדעא ולא תימא הכא והכא אלא זמנין הכא וזמנין הכא... אבוה דשמואל [ולוי] הוו יתבי בכנישתא דשף ויתיב בנהרדעא אתיא שכינה שמעו קול ריגשא קמו ונפקו... ואהי להם למקדש מעט אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל ור"א אמר זה בית רבינו שבבבל (מגילה כט ע"א)

10) אמר רבי יוסי בן חלפתא לרבי ישמעאל בריה: מבקש אתה לראות פני שכינה בעולם הזה? עסוק בתורה בארץ ישראל, שנאמר דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד (מדרש תהלים קה, א)

11) הרואה שעורים בחלום סרו עונותיו שנאמר (ישעיהו ו) וסר עונך וחסאתך תכופר אמר רבי זירא אנא לא סלקי מבבל לא"י עד דחזאי שערי בחלמא (ברכות נו ע"א)

12) ומיושב לפי זה ענינו של ר"ז שלא נסע לא"י עד שראה שערי בחלמא... כיון שמעיקר הדין אין לנו ציווי וחיוב בזה מחמת גזירת הגלות שאין בידינו לידע מי ומי ההולכים... ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים שאם דעתו לש"ש המכין מצעדי גבר מדריכו בדרך האמת (ויואל משה, מאמר ישוב א"י סימן קכ)

13) אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח, צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחייה מתים, וכיוצא בדברים אלו שהטיפשים אומרים; אין הדבר כן, שהרי רבי עקיבה חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו של בן כוזבא המלך, והוא היה אומר עליו, שהוא המלך המשיח. ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעוונות; כיון שנהרג, נודע שאינו משיח, ולא שאלו ממנו חכמים, לא אות ולא מופת.

ועיקר הדברים, ככה הן... ואם יעמוד מלך מבית דויד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדויד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, ויילחם מלחמות ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח. אם עשה והצליח, וניצח כל האומות שסביביו, ובנה מקדש במקומו, וקיבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בוודאי. ואם לא הצליח עד כה, או נהרג בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית דויד השלמים הכשרים שמתו (הלכות מלכים פ"א ה"ג-ד)

14) רַבִּי אוֹנִיָּא אָמַר אַרְבַּע שְׁבוּעוֹת הַשְּׁבִיעֵן כְּנֶגְדַּת אַרְבַּע דְּזוֹרוֹת שְׁדַחְקוּ עַל הַקָּץ וְנִכְשְׁלוּ, וְאֵלוֹ הֵן... וְאָחַד בֵּימֵי בֶן כּוֹזְבָא (שיר השירים רבה, ב יח)